

لزوم به کارگیری تفکر فازی در پیوستار توسعه تکنولوژی (با تأکید بر نشر و پذیرش تکنولوژی های کشاورزی و روستایی)

سمیه مصطفوی^۱ و حسین یادآور^۲

^۱دانشجوی دکتری گروه ترویج و توسعه روستایی دانشگاه تبریز

^۲استادیار گروه ترویج و توسعه روستایی دانشگاه تبریز

mostafavi@tabrizu.ac.ir

تحول تکنولوژیکی و به کارگیری تکنولوژی های مناسب، یکی از رهیافت های اصلی توانمندسازی کشاورزان خرده پا و خانوادگی است که در نهایت به توسعه کشاورزی و روستایی منجر خواهد شد. تأملی کوتاه در پیوستار توسعه تکنولوژی (تحقیق و توسعه، طراحی و تولید، نشر و اشاعه، پذیرش و به کارگیری) حضور بخش ترویج و خدمات مشاوره ای روستایی را در سرتاسر این پیوستار نشان می دهد؛ هرچند این حضور در بعضی از قسمت های پیوستار بسیار ضعیف و کم رنگ است، لیکن تسهیل فرایند نشر و پذیرش نوآوری ها و تکنولوژی های کشاورزی یکی از رسالت های اصلی ترویج و خدمات مشاوره ای روستایی است. مطالعات بسیاری، ناکامی این بخش در انجام این رسالت خطیر را نشان می دهد. محققان یکی از ریشه های این ناکامی را تمرکز خدمات ترویج و مشاوره روستایی حول گروه خاصی از جامعه هدف دانسته اند. در واقع تقسیم جامعه هدف به دو گروه مطلق پذیرندگان و نپذیرندگان تکنولوژی، سبب گردیده گروه عظیمی از روستاییان و بهره برداران کشاورزی - که ظاهراً تکنولوژی مورد نشر را نپذیرفته اند - از خدمات پسین ترویج و مشاوره روستایی محروم بمانند و یا خدمات مطلوب و مناسب دریافت نکنند. لذا مقاله حاضر ضمن بررسی نقش و کارکرد ترویج و خدمات مشاوره روستایی در پیوستار توسعه تکنولوژی، با مروری نقادانه بر دیدگاه باینری حاکم بر تئوری نشر نوآوری ها و مدل پذیرش تکنولوژی و با استمداد از تجارب و نتایج مطالعه موردی مربوط به پذیرش سیستم های آبیاری نوین، لزوم به کارگیری تفکر فازی را در فرایند نشر و پذیرش تکنولوژی های کشاورزی و روستایی نشان می دهد.

واژه های کلیدی: تفکر فازی، پیوستار توسعه تکنولوژی، نوآوری های کشاورزی و روستایی